

สัมโหมมานชาดก

ที่มา: พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๗ พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๗ พระสุตตันตปิฎกเล่มที่ ๑๙ [ฉบับมหาจุฬาฯ] ขุททกนิกาย ชาดก ภาค ๑

ในสมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า ประทับอยู่วัดนิโครธาราม เมืองกบิลพัสดุ์ ทรงปรารภการทะเลาะกันของพระประยูรญาติ ได้ตรัสอดีตนิทานมาสาธกว่า...

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีฝูงนกกระจาบหลายพันธุ์อาศัยอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง มีนายพรานคนหนึ่ง มีอาชีพจับนกกระจาบขายอยู่เป็นประจำ วันหนึ่ง นกกระจาบจำฝูงได้แนะนำนกกระจาบทุกตัวว่า " ท่านทั้งหลาย เมื่อถูกตาข่ายนายพรานครอบแล้ว ให้ท่านทุกตัวสอดหัวเข้าไปในตาข่ายตาหนึ่งๆ แล้วพากันบินไปที่ต้นไม้มีหนาม ทั้งตาข่ายไว้แล้วบินหนีไปนะ "

หมู่ นกกระจาบพากันรับคำ ต่อมาอีกสองวัน ฝูงนกกระจาบถูกตาข่ายนายพรานเข้าก็พากันทำเช่นนั้น นกทุกตัวสามารถหนีรอดไปได้ กว้านายพรานจะปลดตาข่ายออกจากหนามก็ค้ำมีดพอดี

อยู่มาวันหนึ่ง ขณะที่หากินอาหาร มีนกกระจาบตัวหนึ่ง บินลงพื้นที่หากินเหยียบถูก หัวนกกระจาบอีกตัวหนึ่งเข้า ตัวถูกเหยียบหัวโกรธจึงเป็นเหตุให้ทะเลาะกันลามไปทั้งฝูงว่า

" เห็นจะมีแต่ท่านเท่านั้นกระมัง ที่ยกตาข่ายขึ้นได้ ตัวอื่นไม่มีกำลังหรอกนะ "

ฝ่ายนกกระจาบจำฝูง เห็นพวกนกมีวแต่ทะเลาะกัน ก็คิดว่า

" ขึ้นชื่อว่า การทะเลาะกัน ย่อมไม่มีความปลอดภัย ความพิณาศจะเกิดขึ้น "

จึงได้พาบริวารส่วนหนึ่งบินหนีไปอยู่ที่อื่น

ฝ่ายนายพราน พอผ่านไปสองสามวัน ก็มาดักตาข่ายอีก พอฝูงนกกระจาบติดตาข่ายนายพรานในครั้งนี้อีก ต่างทะเลาะกันเกียกกันบินขึ้น จึงถูกนายพรานรวบไปเป็นอาหารและขายทั้งหมด

นายพรานจึงกล่าวเป็นคาถาว่า

" นกกระจาบทั้งหลาย ร่าเริง บันเทิงใจ พาเอาเข้าไปได้
เมื่อใดพวกมันทะเลาะกัน เมื่อนั้น พวกมันจักตกอยู่ในเงื้อมมือของเรา "

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : การทะเลาะกัน นำมาซึ่งความพินาศ

.....

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : การทะเลาะกัน นำมาซึ่งความพินาศ

คำถามที่ ๑ แบบเลือกตอบ (อย่างน้อย ๑ คำถาม)

คำถาม: นิทานเรื่องนี้เกิดขึ้นที่วัดใดและเมืองใด

๑. วัดพุทธคยา เมืองพิหาร
๒. วัดพทุทศิธร เมืองทมิฬนาฑู
๓. วัดนิโครธาราม เมืองกบิลพัสดุ์
๔. วัดเขาไกรลาส เมืองมหาราษฎระ

เฉลย/แนวคำตอบ: ๓. วัดนิโครธาราม เมืองกบิลพัสดุ์

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท ๑.๑, ม. ๑/๒: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ ๒ แบบเลือกตอบเชิงซ้อน (อย่างน้อย ๑ คำถาม)

คำถาม: เพราะเหตุใดพระพุทธเจ้าทรงปรารภเรื่องสัมโมทมานชาดกขึ้น

๑. การทะเลาะกันของพระประยูรญาติ
๒. มีการลักขโมยของ
๓. การดื่มของมึนเมา
๔. การฆ่าสัตว์

เฉลย/แนวคำตอบ: ๑. การทะเลาะกันของพระประยูรญาติ

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท ๑.๑, ม. ๑/๒: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ ๓ แบบเติมคำตอบแบบปิด (อย่างน้อย ๑ คำถาม)

คำถาม: จำลองให้คำแนะนำอะไรแก่นกกระเจาในฝูง

๑. ช่วยกันจิกตาข่ายให้ขาด
๒. ร้องเสียงดังๆ
๓. การบินลงด้านล่าง
๔. การบินขึ้นด้านบนยกตาข่ายขึ้น

คำตอบ: ข้อที่ ๔ การบินขึ้นด้านบนยกตาข่ายขึ้น

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท ๑.๑, ม. ๑/๒: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ ๔ แบบเติมคำตอบแบบเปิด (อย่างน้อย ๑ คำถาม)

คำถาม: สาเหตุของการทะเลาะวิวาทของนกกระเจาคืออะไร

๑. การแย่งอาหารกัน
๒. การแย่งที่อยู่กัน
๓. การแย่งคู่รักกัน
๔. การเหยียบหัวกันเอง

คำตอบ: ๔. การเหยียบหัวกันเอง

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท ๑.๑, ม. ๑/๒: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ ๕ แบบเติมคำตอบแบบอิสระ (อย่างน้อย ๑ คำถาม)

คำถาม: นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องสัณนิบาตมาใช้ในการชีวิตประจำวันได้อย่างไร

๑. การแบ่งปันขนมให้เพื่อน
๒. การแสดงความขยันหมั่นเพียร
๓. การแสดงความซื่อสัตย์

๔. การมีความสามัคคี

คำตอบ: ๔ การมีความสามัคคี

เฉลย/แนวคำตอบ: นักเรียนเขียนอธิบายคำตอบที่บ่งบอกถึงวิธีการนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท ๑.๑, ม. ๑/๒: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

.....